

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071) 344 65 87, (071) 34 05 920, fax (071) 34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-11/10/ZK

Wrocław, 19 października 2010 r.

DECYZJA RWR 25/2010

- I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 roku w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Teresie Jackowskiej prowadzącej Prywatną Szkołę Podstawową w Legnicy oraz Prywatne Gimnazjum w Legnicy - działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie ww. przedsiębiorcy polegające na:**
1. zamieszczeniu we wzorcu umownym p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” następujących postanowień:
 - § 5 ust. 5 „Jednomiesięczne opóźnienie w płatności czesnego skutkuje skierowaniem ucznia do dalszej edukacji w szkole publicznej właściwej dla miejsca zamieszkania ucznia.”;
 - § 5 ust. 7 „Czesne może ulegać proporcjonalnemu zwiększeniu w każdym następnym roku szkolnym, nie więcej niż o 10% czesnego z poprzedniego roku nauki ucznia w Szkole w przypadku wzrostu kosztów utrzymania niezależnych od stron umowy.”;
 2. zamieszczeniu we wzorcu umownym p.n. „Statut prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy” następującego postanowienia:
 - § 8 ust. 3 „W przypadku nie wywiązywania się przez rodziców ucznia ze zobowiązań, o których mowa w ust. 2 dłużej niż jeden miesiąc, dyrektor kieruje ucznia do szkoły publicznej celem kontynuowania nauki w jego rejonie szkolnym.”;

3. zamieszczeniu we wzorcu umownym p.n. „Statut prywatnego Gimnazjum w Legnicy” następującego postanowienia:
 - § 8 ust. 3 „W przypadku nie wywiązywania się przez rodziców ucznia ze zobowiązań, o których mowa w ust. 2 dłużej niż jeden miesiąc, dyrektor kieruje ucznia do szkoły publicznej celem kontynuowania nauki w jego rejonie szkolnym.”;
4. zamieszczeniu we wzorcu umownym p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum” następujących postanowień:
 - § 5 ust. 5 „Jednomiesięczne opóźnienie w płatności czesnego skutkuje skierowaniem ucznia do dalszej edukacji w gimnazjum publicznym właściwym dla miejsca zamieszkania ucznia.”;
 - § 5 ust. 7 „Czesne może ulegać proporcjonalnemu zwiększeniu w każdym następnym roku szkolnym, nie więcej niż o 10% czesnego z poprzedniego roku nauki ucznia w Szkole.”;

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone;

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

- II. Na podstawie 105 § 1 k.p.a. w zw. z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 roku w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Teresie Jackowskiej prowadzącej Prywatną Szkołę Podstawową w Legnicy oraz Prywatne Gimnazjum w Legnicy

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

umarza się jako bezprzedmiotowe postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez ww. przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na:

1. zamieszczeniu przez ww. przedsiębiorcę we wzorcu umownym p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” następującego postanowienia:
 - § 4 ust. 1 „Za ofertę określoną w paragrafach 1-3 Szkoła pobiera od każdego ucznia, jednorazową opłatę wpisową w wysokości 660 zł (sześćset sześćdziesiąt PLN) uiszczaną przy przyjęciu ucznia do Szkoły tj. w dniu”;
2. zamieszczeniu przez ww. przedsiębiorcę we wzorcu umownym p.n. „Statut Prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy” następującego postanowienia:
 - § 9 “Rodzice zapisujący dziecko do szkoły wnoszą wpisowe w wysokości ustalonej przez organ prowadzący oraz opłatę inwestycyjną rozłożoną na równe 12 rat miesięcznych. Wpisowe i opłata inwestycyjna nie podlega zwrotowi.”.

UZASADNIENIE

Do wrocławskiej delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęła skarga konsumenta dotycząca korzystania z usług Prywatnej Szkoły Podstawowej Teresy Jackowskiej w Legnicy. Jej wstępna analiza, jak i analiza załączonego wzorca umowy o nazwie „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” wykazała możliwość stosowania przez ww. przedsiębiorcę zapisów, które mogą być uznane za niedozwolone postanowienia umowne opisane w Kodeksie cywilnym, jak i klauzul wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone - co stanowić może praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy.

W związku z powyższym, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Delegatura we Wrocławiu, działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów [zwanego dalej również Prezesem Urzędu], przeprowadziła postępowanie wyjaśniające w toku którego wstępnie ustaliła, iż działalność przedsiębiorcy może odbywać się z naruszeniem przepisów prawa uzasadniającym wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

dowód: akta sprawy RWR 403-14/10/ZK

W związku z tym - Postanowieniem nr RWR 133/2010 z dnia 29 czerwca 2010 r. - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez przedsiębiorcę Teresę Jackowską prowadząca Prywatną Szkołę Podstawową w Legnicy oraz Prywatne Gimnazjum w Legnicy, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której stanowi art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) [zw. dalej także ustawą *o ochronie (...)*] polegającej na umieszczeniu w postanowieniach § 4 ust. 1, § 5 ust. 5, § 5 ust 7 wzorców umowy pn. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” oraz „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum” a także § 8 ust. 3 i § 9 wzorca umowy p.n. „Statut prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy”, zapisów, które są zbieżne z wpisanymi do rejestru postanowieniami wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym stanowi art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego*.

dowód: karta 1-2

Ponadto — zgodnie z punktem 2. Postanowienia nr RWR 133/2010 — Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów materiały (51 kart) uzyskane podczas wymienionego wyżej postępowania wyjaśniającego (nr sygn. RWR 403-14/10/ZK).

dowód: karta 1-2

Postanowieniem z dnia 3 września 2010 roku Prezes Urzędu dokonał zmiany Postanowienia nr RWR 133/2010 w ten sposób, że przyjęło ono brzmienie: wszczyna się z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Teresę Jackowską prowadząca Prywatną Szkołę Podstawową w Legnicy oraz Prywatne Gimnazjum w Legnicy, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów o których stanowi art. 24 ust.1 i 2 pkt 1) wymienionej wyżej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na zamieszczeniu we wzorcach umowy p.n.:

1. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” następujących postanowień:
 - § 5 ust. 5 „Jednomiesięczne opóźnienie w płatności czesnego skutkuje skierowaniem ucznia do dalszej edukacji w szkole publicznej właściwej dla miejsca zamieszkania ucznia.”;
 - § 5 ust. 7 „Czesne może ulegać proporcjonalnemu zwiększeniu w każdym następnym roku szkolnym, nie więcej niż o 10% czesnego z poprzedniego roku nauki ucznia w Szkole w przypadku wzrostu kosztów utrzymania niezależnych od stron umowy.”;
2. „Statut prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy” następującego postanowienia:
 - § 8 ust. 3 „W przypadku nie wywiązywania się przez rodziców ucznia ze zobowiązań, o których mowa w ust. 2 dłużej niż jeden miesiąc, dyrektor kieruje ucznia do szkoły publicznej celem kontynuowania nauki w jego rejonie szkolnym.”
3. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” i „Statut prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy” następujących postanowień:
 - § 4 ust. 1 wzorca umowy p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej”: „Za ofertę określoną w paragrafach 1-3 Szkoła pobiera od każdego ucznia, jednorazową opłatę wpisową w wysokości 660 zł (sześćset sześćdziesiąt PLN) uiszczaną przy przyjęciu ucznia do Szkoły tj. w dniu”;
 - w zw. z
 - § 9 wzorca umowy p.n. „Statut prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy”: “Rodzice zapisujący dziecko do szkoły wnoszą wpisowe w wysokości ustalonej przez organ prowadzący oraz opłatę inwestycyjną rozłożoną na równe 12 rat miesięcznych. Wpisowe i opłata inwestycyjna nie podlega zwrotowi.”;
4. „Umowa o nauczanie w Prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum” następujących postanowień:
 - § 5 ust. 5 „Jednomiesięczne opóźnienie w płatności czesnego skutkuje skierowaniem ucznia do dalszej edukacji w gimnazjum publicznym właściwym dla miejsca zamieszkania ucznia.”;
 - § 5 ust. 7 „Czesne może ulegać proporcjonalnemu zwiększeniu w każdym następnym roku szkolnym, nie więcej niż o 10% czesnego z poprzedniego roku nauki ucznia w Szkole.”;
5. „Statut Prywatnego Gimnazjum w Legnicy” następującego postanowienia:
 - § 8 ust. 3 „W przypadku nie wywiązywania się rodziców ucznia ze zobowiązań, o których mowa w ust. 2 dłużej niż 1 miesiąc, dyrektor kieruje ucznia do szkoły publicznej celem kontynuowania nauki w jego rejonie szkolnym.”

które mogą być postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych.

dowód: k. 50-51

W trakcie postępowania Teresa Jackowska w piśmie z dnia 18 lipca 2010 roku, ustosunkowując się do zarzutów zawartych w postanowieniu z dnia 29 czerwca 2010r. wskazała, iż wpisowe nie jest kaucją ale kwotą przeznaczoną przez rodziców na przygotowanie miejsca

pracy ucznia, strój szkolny, wstępne testy kwalifikacyjne określające m.in. poziom zaawansowania języka obcego i wynikający z tego przydział do określonej grupy języka obcego. Pobierane jest ono przez szkołę po podpisaniu umowy, nie podlega zwrotowi w przypadku rezygnacji z nauki, gdyż na podstawie zawartej umowy szkoła jest uprawniona do poniesienia szeregu kosztów (zakup stroju szkolnego, sprowadzenie nauczyciela do przeprowadzenia testu, przygotowanie materiałów edukacyjnych itp.). Teresa Jackowska podniosła również, iż jednomiesięczny termin wypowiedzenia zawieranych przez nią umów wynika z potrzeby zachowania płynności finansowej placówki i chęci zmotywowania rodziców do opłacania kwot należnych przez cały rok szkolny. Podniosła również, iż termin dłuższy prowadzi częstokroć do zwiększenia długu i nierealności jego ściągnięcia. Posiada ona kilkanaście nakazów zapłaty, które z uwagi na wysokość zadłużenia są nierealne do wyegzekwowania. Zaznaczyła, iż rodzice nie płacący czesnego częstokroć kierowali się swoistą perfidią działania – zaprzestawali opłacania czesnego w okolicach kwietnia – maja, a po wakacjach zabierali dziecko do szkoły publicznej, wiedząc, że szkoła niepubliczna musi wydać świadectwo promocyjne niezależnie od opłacania czesnego. Zagwarantowanie sobie prawa do podniesienia czesnego wynika ze wzrostu kosztów działalności: czynsz za lokale, wynagrodzenia nauczycieli, zakupy pomocy naukowych i środków dydaktycznych. W dotychczasowej 6 letniej historii szkoły czesne podnoszone było tylko raz, zaś czynsz wzrósł z kwoty 2 tys. zł do kwoty 6 tys. zł. W załączeniu do pisma z dnia 18 lipca 2010 roku Teresa Jackowska przedłożyła zmienione wzorce umowy p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” oraz „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum”. Ponadto w załączeniu do pisma z dnia 1 września 2010 roku nadesłała stosowany w obrocie konsumenckim wzorzec umowy p.n. „Statut Prywatnego Gimnazjum w Legnicy” oraz nowy wzorzec o nazwie „Umowa o nauczanie w Prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum”, wskazując jednocześnie, iż nie zawarła ona jeszcze umów z konsumentami w oparciu o zmienione wzorce.

dowód: karta 6-14, 29-48.

I. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Uczestnik postępowania:

— Teresa Jackowska zamieszkała przy ul. Szaniawskiego 7/27 w Legnicy, na podstawie Zaświadczeń Nr 107/2003 oraz Nr 108/2003 o wpisie do Ewidencji szkół i placówek niepublicznych Miasta Legnicy Teresa Jackowska jest osobą prowadzącą Prywatne Gimnazjum w Legnicy oraz Prywatną Szkołę Podstawową w Legnicy przy ul. Mazowieckiej 3. Działalność dotyczącą prowadzenia ww. szkół, Teresa Jackowska podjęła 1 września 2004 roku.

dowód: Zaświadczenia o zmianie wpisu do Ewidencji szkół i placówek niepublicznych Miasta Legnicy: k. 22 oraz k. 26 akt postępowania o sygn. RWR 403-14/10/ZK.

W zakresie prowadzonej działalności Teresa Jackowska zawiera z konsumentami umowy o nauczanie, przy zawieraniu których posługuje się wzorcami umownymi p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej”, „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum”, „Statut prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy” oraz „Statut Prywatnego Gimnazjum w Legnicy”.

dowód: wzorzec „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły

Podstawowej”: k.18-20, wzorzec „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum”: k. 27-29, wzorzec „Statut Prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy”: k. 30-45 akt postępowania o sygn. RWR 403-14/10/ZK, „Statut Prywatnego Gimnazjum w Legnicy” k. 33-48.

W związku z prowadzoną działalnością Teresa Jackowska stosuje w obrocie konsumenckim następujące wzorce umowy:

1. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej”, który zawiera m.in. następujące postanowienia:
 - § 4 ust. 1 „Za ofertę określoną w paragrafach 1-3 Szkoła pobiera od każdego ucznia, jednorazową opłatę wpisową w wysokości 660 zł (sześćset sześćdziesiąt PLN) uiszczaną przy przyjęciu ucznia do Szkoły tj. w dniu”;
 - § 4 ust. 2 „Opłata wpisowa obejmuje:
 - przygotowanie stanowiska pracy ucznia
 - opłatę inwestycyjną przeznaczoną na rozwój szkoły
 - rozmowę kwalifikacyjną”
 - § 5 ust. 5 „Jednomiesięczne opóźnienie w płatności czesnego skutkuje skierowaniem ucznia do dalszej edukacji w szkole publicznej właściwej dla miejsca zamieszkania ucznia.”;
 - § 5 ust. 7 „Czesne może ulegać proporcjonalnemu zwiększeniu w każdym następnym roku szkolnym, nie więcej niż o 10% czesnego z poprzedniego roku nauki ucznia w Szkole w przypadku wzrostu kosztów utrzymania niezależnych od stron umowy.”;
2. „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum” który zawiera m.in. następujące postanowienia:
 - § 5 ust. 5 „Jednomiesięczne opóźnienie w płatności czesnego skutkuje skierowaniem ucznia do dalszej edukacji w gimnazjum publicznym właściwym dla miejsca zamieszkania ucznia.”;
 - § 5 ust. 7 „Czesne może ulegać proporcjonalnemu zwiększeniu w każdym następnym roku szkolnym, nie więcej niż o 10% czesnego z poprzedniego roku nauki ucznia w Szkole.”;
3. „Statut prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy”, który zawiera m.in. następujące postanowienia:
 - § 8 ust. 3 „W przypadku nie wywiązywania się przez rodziców ucznia ze zobowiązań, o których mowa w ust. 2 dłużej niż jeden miesiąc, dyrektor kieruje ucznia do szkoły publicznej celem kontynuowania nauki w jego rejonie szkolnym.”;
 - § 9 „Rodzice zapisujący dziecko do szkoły wnoszą wpisowe w wysokości ustalonej przez organ prowadzący oraz opłatę inwestycyjną rozłożoną na równe 12 rat miesięcznych. Wpisowe i opłata inwestycyjna nie podlega zwrotowi.”;
4. „Statut Prywatnego Gimnazjum w Legnicy” następującego postanowienia:
 - § 8 ust. 3 „W przypadku nie wywiązywania się rodziców ucznia ze zobowiązań, o których mowa w ust. 2 dłużej niż 1 miesiąc, dyrektor kieruje ucznia do szkoły publicznej celem kontynuowania nauki w jego rejonie szkolnym.”

dowód: wzorzec „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej”: k.18-20, wzorzec „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum”: k. 27-29, wzorzec „Statut Prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy”: k. 30-45 akt postępowania o sygn. RWR 403-14/10/ZK

W Rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone zamieszczono m.in. następujące klauzule:

- 576 o treści: „*W ósmym dniu po upływie terminu określonego przez kanclerza do wniesienia opłaty czesnego następuje skreślenie z listy studentów. Przywrócenie prawa do studiowania po skreśleniu z listy może nastąpić dopiero po wniesieniu dodatkowej opłaty w wysokości 300 zł.*” (wyrok SOKiK z 25.08.2005r., sygn. akt XVII AmC 99/04);
- 1190 o treści: „*Kwoty opłat wymienione w niniejszym Regulaminie mogą ulec zmianie w miarę ogólnego wzrostu cen, nie częściej niż raz w semestrze.*” (wyrok SOKiK z 1.03.2007r., sygn. akt XVII AmC 12/06);
- 788 o treści: „*Przy rezygnacji z nauki uczestnik nie otrzymuje zwrotu wpłaty rezerwacyjnej.*” (wyrok SOKiK z 27.03.2006r., sygn. akt XVII AmC 72/05);
- 795 o treści: „*Słuchacz zobowiązuje się do wpłaty na rzecz Akademii bezzwrotnej kaucji w wysokości 100 zł (słownie sto złotych), która zostanie zaliczona na poczet pierwszej płatności za kurs, wymienionej w umowie.*” (wyrok SOKiK z 13.04.2006r., sygn. akt XVII AmC 43/05);
- 1249 o treści: „*W przypadku rezygnacji z nauki w terminie przed rozpoczęciem zajęć, zwrot wniesionych opłat nie przysługuje.*” (wyrok SN z dnia 19.03.2007r., sygn. akt III SK 21/06).

W trakcie niniejszego postępowania Teresa Jackowska w załączeniu do pism z dnia 18 lipca 2010 roku, 1 września 2010r., jak i w dniu 13 sierpnia 2010 roku nadesłała zmienione wzorce umowy p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” oraz „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum”. Wzorce te, według twierdzeń Teresy Jackowskiej mają być przez nią stosowane w obrocie konsumenckim od 1 września 2010 roku. W przedmiotowych wzorcach nie dokonano zmian w zakresie brzmienia postanowień § 5 ust. 5, jak i § 5 ust. 7.

dowód: wzorec „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej”: k.12-14, wzorec „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum”: k. 24-26, 30-32.

Zgodnie z zeznaniem o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty), w 2009 roku Teresa Jackowska uzyskała przychód w wysokości (...) zł, z czego przychód w wysokości (...) zł, pochodził z prowadzonej przez nią działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług edukacyjnych.

dowód: PIT – 36 wraz z załącznikami: k. 16-21.

Obecnie w prowadzonych przez Teresę Jackowską szkołach kształconych jest (...) uczniów.

dowód: rozliczenie faktycznej liczby uczniów: k. 21 akt postępowania o sygn. RWR 403-14/10/ZK

II. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zagrożenie interesu publicznoprawnego.

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony

został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Teresy Jackowskiej. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż „*Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.*”, natomiast art. 24 ust. 2 tej ustawy określa, iż „*Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego. (...).*”

Do stwierdzenia praktyki o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa Urzędu rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów „za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego.*”

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. **Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ — 479⁴⁵ *k.p.c.*) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie.** Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ *k.p.c.* rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 *k.p.c.* Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy **elementu bezwzględnie przez prawo**

zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)*”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.ok.ik. [obecnie art. 24] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przedstawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.ok.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)*”.

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że zakwestionowane przez Prezesa Urzędu zapisy wzorców umownych pn. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej”, „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum”, „Statut prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy” oraz „Statut Prywatnego Gimnazjum w Legnicy” stosowanych przez Teresę Jackowską przy zawieraniu umów o świadczenie usług edukacyjnych, są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* pod pozycjami między innymi: 576, 1190.

W wyroku z dnia 25 sierpnia 2005r. (sygn. akt XVII AmC 99/04) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 576 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „*W ósmym dniu po upływie terminu określonego przez kanclerza do wniesienia opłaty czesnego następuje skreślenie z listy studentów. Przywrócenie prawa do studiowania po skreśleniu z listy może nastąpić dopiero po wniesieniu dodatkowej opłaty w wysokości 300 zł.*”. Wydając powyższe orzeczenie Sąd uznał za uzasadniony pogląd wyrażony przez powoda – Prezesa Urzędu – w złożonym pozwie, zgodnie z którym umowa o świadczenie usług edukacyjnych jest umową wzajemną, do której stosuje się przepisy kodeksu cywilnego dotyczące zobowiązań, w tym regulujące skutki niewykonania zobowiązań. Art. 481 w § 1 k.c. stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody. Jednocześnie, po myśli art. 491§1 k.c. jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu ciążącego na niej zobowiązania, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni termin do wykonania, z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do

odstąpienia od umowy. Zastrzeżenie przez Szkołę we wzorcu umownym postanowienia, zgodnie z którym w przypadku zwłoki w zapłacie czesnego nastąpi skreślenie z listy studentów, jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, w zakresie, w jakim nie przewiduje obowiązku wystosowania uprzedniego wezwania do konsumenta o zapłatę zaległych kwot.

Wskazać należy, iż § 5 ust. 5 wzorców umownych p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” i „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum” oraz § 8 ust. 3 wzorców umowy p.n. „Statut prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy” i „Statut Prywatnego Gimnazjum w Legnicy”, zawierają postanowienia, które w sposób tożsamy, jak powołana powyżej klauzula niedozwolona, kształtują sytuację konsumenta w przypadku zwłoki w zapłacie czesnego. W szczególności zaś przewidują one, sprzecznie z treścią art. 491 § 3 k.c., iż każdorazowa miesięczna zwłoka w zapłacie czesnego skutkuje automatycznie rozwiązaniem umowy i skierowaniem ucznia do dalszego kształcenia w placówce publicznej. Jak uznał w ww. wyroku Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, takie rozwiązanie nie tylko narusza przepis art. 491 § 3 k.c. ale także dobre obyczaje. Tak bowiem, w każdym przypadku zwłoki konsumenta w zapłacie czesnego powinien on zostać uprzednio wezwany do zapłaty zaległości w wyznaczonym terminie i pod rygorem wykonania przez przedsiębiorcę uprawnienia do odstąpienia od umowy. Omawiane postanowienia zwalniają zaś Teresę Jackowską z obowiązku dokonania takiej czynności. Tym samym, konsument nie jest informowany o możliwych ujemnych następstwach swych zaniedbań, ma ograniczoną zdolność do należytego rozpoznania swojej sytuacji prawnej. Skutek stosowania omawianych zapisów jest tożsamy ze skutkiem stosowania postanowienia zamieszczonego w rejestrze klauzul niedozwolonych pod nr. 576. Kształtują one prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Biorąc powyższe pod uwagę, mimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

W tym miejscu podnieść należy, iż zasadności powyżej zaprezentowanej oceny Prezesa Urzędu nie mogą zmienić argumenty podnoszone przez Teresę Jackowską w toku postępowania, Wskazywała ona, iż rozwiązania zawarte w omawianych postanowieniach wzorców jest efektem nagannych praktyk rodziców uczniów. Podnieść bowiem należy, iż niedozwolony charakter ww. postanowień wynika z ich sprzeczności z art. 491 § 3 k.c. nie zaś z określenia zbyt krótkiego terminu wypowiedzenia. Uznać należy ponadto, iż trudności przedsiębiorcy w należyтым wykonywaniu zobowiązań przez jego kontrahentów zaliczyć należy na poczet ryzyka prowadzenia przez nią działalności gospodarczej, co w żadnej mierze nie może stać na przeszkodzie należytej ochronie praw i interesów konsumentów.

W wyroku z dnia 1 marca 2007r. (sygn. akt XVII Amc 12/06) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 1190 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „Kwoty opłat wymienione w niniejszym Regulaminie mogą ulec zmianie w miarę ogólnego wzrostu cen, nie częściej niż raz w semestrze.” W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd wskazał, iż przedmiotowe postanowienie dopuszcza do zmian wysokości opłat za naukę w sposób ogólnikowy oraz nieokreślający w dostatecznym stopniu przyczyn ewentualnej zmiany umowy. Sąd orzekając powołał się przy tym na pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 marca 2006 roku (I CSK 135/05), zgodnie z którym zastrzeżenie przez przedsiębiorcę uprawnień do zmiany czesnego w przyszłych semestrach bez wskazania kryteriów takiej zmiany, prowadzi do ukształtowania obowiązków finansowych uczących się w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Mając powyższe na uwadze Sąd stwierdził, iż przedmiotowe postanowienie jest

niedozwolonym postanowieniem umownym, o jakim mowa w art. 385³ pkt 10 k.c. Wskazał również, iż postanowienie to jest niedozwolonym postanowieniem umownym opisanym w art. 385³ pkt 20 k.c. w zakresie, w jakim nie przewiduje uprawnienia konsumenta do odstąpienia od umowy w przypadku podwyższenia czesnego za naukę.

Wskazać należy, iż § 5 ust. 7 wzorców umownych p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” i „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum” w sposób tożsamy, jak przytoczona powyżej klauzula umowna wpisana do Rejestru, kształtuje uprawnienie Teresy Jackowskiej do podwyższenia czesnego za udzielane świadczenia edukacyjne, wprowadzając jedynie górną granicę podwyżki. Postanowienia te nie precyzują, z jakich ważnych powodów przedsiębiorca jest uprawniony do podniesienia wysokości obowiązującej opłaty, wskazując jedynie w przypadku umowy dotyczącej nauki w szkole podstawowej na wzrost kosztów utrzymania niezależnych od stron umowy. Określenie to nie wypełnia wymogu wskazania istotnych, zobiektywizowanych i dostatecznie precyzyjnie oznaczonych przyczyn modyfikacji stosunku prawnego, co narusza przepis art. 385³ pkt 10 k.c. Treść zaś wzorca umowy p.n. „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum” nie przewiduje żadnych przedmiotowych kryteriów warunkujących decyzję Teresy Jackowskiej, co do podniesienia wysokości czesnego. Omawiane postanowienia wzorców umowy nie przewidują również prawa konsumentów do odstąpienia od zawartej umowy w przypadku podwyższenia opłaty za świadczenie usług edukacyjnych. Przepis art. 385³ pkt 20 k.c. wskazuje zaś wprost, iż za niedozwolone postanowienie umowne uznaje się w szczególności te postanowienia, które przewidują uprawnienie kontrahenta do określenia lub podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa do odstąpienia od umowy. Skutek stosowania omawianych postanowień jest zatem również w tym zakresie tożsamy ze skutkiem postanowienia wpisanego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod nr. 1190. Biorąc powyższe pod uwagę, mimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu uznał, iż kwestionowane powyżej zapisy umowne mieszczą się w hipotezach wymienionych klauzul wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone:

- treść § 5 ust. 5 wzorca umowy p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej”, § 5 ust. 5 wzorca umowy p.n. „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum”, § 8 ust. 3 wzorca umowy p.n. „Statut Prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy” oraz § 8 ust. 3 „Statut Prywatnego Gimnazjum w Legnicy” w treści klauzuli z poz. 576;
- treść § 5 ust. 7 wzorca umowy p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” oraz § 5 ust. 7 wzorca umowy p.n. „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum” w treści klauzuli z poz. 1190.

Zbiorowy interes konsumentów

W myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosowanie postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone jest praktyką naruszającą zbiorowe

interesy konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami Teresy Jackowskiej, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nią umowę o świadczenie usług edukacyjnych.

Tak więc, w rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Reasumując, skoro wykazano powyżej, iż kwestionowane zapisy wzorców umowy stosowanych przez Teresę Jackowską są tożsame z klauzulami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, to posługiwanie się nimi w obrocie konsumenckim uznać należy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazać zaniechanie jej stosowania.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24, w takim przypadku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Jednocześnie, w myśl art. 27 ust. 3 ustawy o ochronie (...) ciężar udowodnienia okoliczności, iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów spoczywa na tymże przedsiębiorcy. Stanowi to konsekwencję tego, iż to przedsiębiorca wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne z udowodnienia okoliczności, o której mowa w przedmiotowym przepisie.

W trakcie niniejszego postępowania Teresa Jackowska w załączeniu do pisma z dnia 18 lipca 2010 roku, jak i w dniu 13 sierpnia 2010 roku nadesłała zmienione wzorce umowy p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” oraz „Umowa o nauczanie w prywatnym Gimnazjum w Legnicy w zakresie Gimnazjum”. Wzorce te, według twierdzeń Teresy Jackowskiej mają być przez nią stosowane w obrocie konsumenckim od 1 września 2010 roku. W przedmiotowych wzorcach nie dokonano zmian w zakresie brzmienia postanowień § 5 ust. 5 oraz § 5 ust. 7.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż Teresa Jackowska, wprowadzając do obrotu konsumenckiego od dnia 1 września 2010 roku zmienione wzorce umowne, nadal będzie zamieszczała w nich postanowienia zakwestionowane w niniejszej decyzji, jako tożsame z niedozwolonymi postanowieniami umownymi wpisanymi do rejestru, a zatem wciąż stosować będzie praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Wobec powyższego, zdaniem Prezesa Urzędu brak jest podstaw, aby niniejsze rozstrzygnięcie oprzeć na regulacji zawartej w art. 27 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec powyższego orzeczono, **jak w punkcie I sentencji decyzji.**

Postępując w ramach uznania administracyjnego przewidzianego treścią art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu postanowił odstąpić od nakładania kary w niniejszej sprawie.

Wskazać przy tym należy, iż zgodnie z art. 107 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w przypadku zwłoki w wykonaniu decyzji wydanej na podstawie art. 26 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość do 10 000 euro za każdy dzień zwłoki. Tym samym wysokość kary wymierzonej na podstawie ww. art. 107 ustawy nie jest uzależniona od osiąganego przez przedsiębiorcę przychodu.

Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II sentencji decyzji.

Stosownie do art. 83, w związku z art. 84 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w sprawach w niej nieuregulowanych, do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się – z wyłączeniem spraw dotyczących dowodów – przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Z kolei dyspozycja art. 105 § 1 k.p.a. stanowi, iż organ administracji państwowej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe. Umorzenie postępowania na tej podstawie jest obligatoryjne, co oznacza, iż ustalenie przesłanki bezprzedmiotowości postępowania stwarza obowiązek zakończenia postępowania w danej instancji przez jego umorzenie, ponieważ brak jest podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty. Dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy. Podkreślić przy tym należy, iż przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organami administracyjnymi. Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 kwietnia 2003 r. (sygn. akt III SA 2225/01) bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a w związku z tym nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Jest to orzeczenie formalne, kończące postępowanie bez jego merytorycznego rozstrzygnięcia.

W niniejszej sprawie postawiony został Teresie Jackowskiej zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na zamieszczeniu przez ww. przedsiębiorcę we wzorcu umownym p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” następującego postanowienia:

- § 4 ust. 1 „Za ofertę określoną w paragrafach 1-3 Szkoła pobiera od każdego ucznia, jednorazową opłatę wpisową w wysokości 660 zł (sześćset sześćdziesiąt PLN) uiszczaną przy przyjęciu ucznia do Szkoły tj. w dniu”;
- oraz na zamieszczeniu przez ww. przedsiębiorcę we wzorcu umownym p.n. „Statut Prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy” następującego postanowienia:
- § 9 “Rodzice zapisujący dziecko do szkoły wnoszą wpisowe w wysokości ustalonej przez organ prowadzący oraz opłatę inwestycyjną rozłożoną na równe 12 rat miesięcznych. Wpisowe i opłata inwestycyjna nie podlega zwrotowi.”.

Po przeprowadzeniu, w toku postępowania administracyjnego, dalszej analizy wzorców umowy stosowanych przez przedsiębiorcę, stwierdzić należy, iż przedmiotowe postanowienia nie są tożsame z żadnym z postanowień wpisanych na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

W wyroku z dnia 19 marca 2007 roku Sąd Najwyższy rozpatrując skargę kasacyjną Prezesa Urzędu od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 lipca 2006 roku (sygn. akt VI ACa 634/06) wskazał, iż za niedozwolone postanowienie umowne uznać należy postanowienie o treści: „*W przypadku rezygnacji z nauki w terminie przed rozpoczęciem zajęć, zwrot wniesionych opłat nie przysługuje.*”. W uzasadnieniu do wyroku Sąd Najwyższy wskazał, iż ocena abuzywności postanowienia wzorca umownego w ramach kontroli abstrakcyjnej wymaga dokonania weryfikacji „przyzwoitości” konkretnej klauzuli. Jeżeli konsument byłby – na podstawie ogólnych przepisów – w lepszej sytuacji, gdyby konkretnego postanowienia wzorca nie było, należy przyjąć, że ma ono charakter abuzywny. W rozpatrywanej sprawie Sąd Najwyższy wskazał, iż standard zgodnego z prawem ukształtowania obowiązków konsumenta w przypadku umów polegających na świadczeniu usług edukacyjnych wskazuje m.in. art. 746§1 k.c. Zgodnie z nim, jeżeli dający zlecenie wypowiedział je bez ważnych powodów, obowiązany jest 1) zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia; 2) uiścić przyjmującemu zlecenie część wynagrodzenia odpowiadającą jego dotychczasowym czynnościom; 3) naprawić szkodę. Jeżeli wypowiedzenie zlecenia uzasadnione było ważnymi powodami, dający zlecenie nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej. Odnosząc powyższe do treści postanowienia będącego przedmiotem jego rozstrzygnięcia uznał, iż w sposób rażący narusza ono interes konsumentów w zakresie, w jakim przewiduje przepadek uiszczonych opłat bez względu na ich charakter i bez względu na fakt, czy zleceniobiorca poczynił już jakiegokolwiek czynności dla wykonania umowy.

Przyjmując powyższe rozważania Sądu Najwyższego dla rozstrzygnięcia, czy regulacja zawarta w postanowieniach § 4 ust. 1 wzorca umowy p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” oraz § 9 wzorca umowy p.n. „Statut prywatnej Szkoły Podstawowej w Legnicy” jest tożsama z klauzulą wpisaną do Rejestru pod nr. 1249 wskazać należy, iż przewidują one obowiązek uiszczenia przez konsumentów opłaty wpisowej płaconej po podpisaniu umowy i jednocześnie zastrzegają, że jest to opłata bezzwrotna. Jak wskazała w toku postępowania Teresa Jackowska opłata ta nie jest formą kaucji lecz kwotą przeznaczoną na przygotowanie miejsca pracy ucznia, strój szkolny, wstępne testy kwalifikacyjne. Nie jest ona zwraca konsumentom, gdyż pokrywa ona wydatki poczynione przez przedsiębiorcę na zakup stroju szkolnego, sprowadzenie nauczyciela do przeprowadzenia testu, przygotowanie materiałów edukacyjnych. Zgodnie z postanowieniem § 4 ust. 2 wzorca p.n. „Umowa o nauczanie w Prywatnej Szkole Podstawowej w Legnicy w zakresie Szkoły Podstawowej” obejmuje ona również opłatę inwestycyjną. Mając powyższe na uwadze, zdaniem Prezesa Urzędu nie sposób jest uznać aby regulacja zawarta w ww. postanowieniach wzorców umowy stosowanych przez Teresę Jackowską była tożsama z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień umowy uznanych za niedozwolone pod nr. 1249, czy też 788 lub 795. Tak bowiem, zgodnie z rozumowaniem przedstawionym przez Sąd Najwyższy w przypadku wypowiedzenia umowy o świadczenie usług przez konsumenta, który zawarł umowę z Teresą Jackowską, niezależnie od tego, czy wypowiedzenie to było uzasadnione ważnymi powodami, będzie on zobowiązany do zwrócenia przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zobowiązania. Za takie wydatki uznać zaś należy koszty wskazane przez Teresę Jackowską, które pokrywa ona z wniesionej opłaty wpisowej. Tym samym, idąc za

poglądem wyrażonym przez Sąd, przedmiotowych postanowień nie można uznać za abuzywne, gdyż nie pogarszają one sytuacji konsumentów w odniesieniu do wzorca praw i obowiązków wynikających z przepisów ustawy, a w szczególności art. 746§ 1 k.c.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż zamieszczenie w ww. wzorcach umownych stosowanych przez Teresę Jackowską przedmiotowych postanowień nie może być poczytane za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a zatem prowadzenie postępowania w omawianym zakresie stało się bezprzedmiotowe.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w punkcie II sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku art. 479²⁸ k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

otrzymuje:

Teresa Jackowska
Prywatna Szkoła Podstawowa
ul. Mazowiecka 3
59-220 Legnica